

1- ACTA

Ens hem reunit en assemblea
els companys de la classe de 2^a A
per a decidir el que anem a
decidir.

Les propores han estat les reguents...
els tristes, el senyiment, la vida
maxima, les seps, els minozals, les
tortuges, la prehistoria i les coves i

el cor una.

Hem votat i per majoria (11 vots) hem decidit
estudiar "la prehistoria".
Sense més assumptes el clou la leccio.

classe de 2^a A

Betxi dilluns 26 de gener 2015

2- QUE SABEM!

- A la prehistoria hi vivien dinosaures.
- Els homes vivien encoves.
- Eixa epoca era abans de cristi.
- Els animals eren més grans.
- Existien volcans.
- No hi havien vehicles.
- Feien armes per a caçar.
- La roba era pell d'animals.
- Es lloraven al riu.
- La sembra era perillosa.
- Els homes o animals tenen por al foc.
- Els homes es calfeïen amb
fogueres.
- Els homes eren primer nans.
- Feien foc amb una pedra i un pal.
- Feien les armes amb pedra.

3. QUE VOLEN SABER

- com peien els vegetals?
- com anaven d'un lloc a un altre?
- Quants animals hi havia a la prehistòria?
- com eren els animals?
- Els humans tenien por al foc?
- Quin era l'animal més lent?
- on vivien els humans prehistòrics?
- Kenyien els homes?
- Quants habitants hi havia a la prehistòria?
- Quins pobles hi havia a la prehistòria?
- A la prehistòria que hi havia més homes o animals?
- com era el menjar a la prehistòria?
- Quants segles han passat des de que va aparèixer la prehistòria fins a l'any 2015?

4. INTRODUCCIÓ

La prehistòria és la primera etapa de la història, no hi ha cap document escrit que ens informi de com es vivia, quins eines utilitzaven es considera el període previ a la història.

La prehistòria és el període de temps comprès entre l'aparició dels primers homínids fins que hi ha constància de documents escrits.

La prehistòria va començar fa 4.000.000 milions d'anys i va acabar quan van inventar l'escriptura fa aproximadament 3.300 anys.

Tot el que es coneix es gràcies als descobriments arqueològics com fòssils, pintures rupestres en coves, restes...

La prehistòria és l'etapa més llarga i es divideix en tres períodes:

PALEOLÍTIC, NEOLÍTIC, I EDAT DEL METALLS

ETAPAS DE LA PREHISTORIA

La prehistoria es la etapa más larga en la vida de la humanidad y tiene tres grandes períodos:

- El Paleolítico (piedra tallada)
- El Neolítico (piedra pulimentada)
- La Edad de los Metales (Cobre, bronce e hierro)

5. PALEOLITIC

El Paleolítico es el primer etapa de la prehistoria también se conoce con "Edad de Piedra Tallada".

El Paleolítico comienza 25 millones de años a.c. i acaba 10.000 años a.c.

com vivien:

Por poder menjar pescaron, recollien i utilitzen coses.

Eren omnívors i es diu menjaven carn i vegetals.

Eren nómades, es diu que començaven de llac per viure.

Vivien en coves o casernes naturals a l'hivern i a prop dels rius o a refugiats amb barques a estiu.

Van descobrir el foc el van utilitzar per cuinar i calze i exportar els animals i l'humans.

Tallaven pedra per fabricar nous eines. Al principi del Paleolítico les eines eren simples, més tard es van fer més

especialitzades i van inventar el foc a base de fregar tallats roques i fols.

uego

HERRAMIENTAS DEL PALOLÍTICO

Los primeros grupos humanos vivían fundamentalmente de piedra que tallaban con Percutores (piedras para golpear a otras), con ellas se ayudaban en sus labores. Las principales eran:

- Cuchillos y Para cortar carne Piel...
  - Raspadores para curtir la piel y fabricar vestidos.
  - Puntas de flecha, para cazar. agujas
  - agujas para coser
  - Arpones Para pescar.
- Un caso importante fue "la invención del fuego", hace aproximadamente medio millón de años.

Control del fuego
Control del foc
(400000 a.C.)

6-ELS

HOMÍNIDS

AUSTRALOPITHECUS

El australopithecus es el homínido más antiguo que se conoce.

Australopithecus quiere decir "simio sudamericano!!"
Su antigüedad es de cuatro millones de años.

Estos homínidos tenían más de un metro de estatura y sus caderas, piernas y pies se parecían más a los de los seres humanos que a los de los simios.

El cerebro se acercaba al de estos animales tenía un tamaño similar al del gorila. Le

La mandíbula era grande y de mentón hundido, caminaban erguidos y podían correr.

Sus largos brazos acababan en manos propiamente dichas, con las yemas de los dedos planas como las de los seres humanos.

se cree que estos seres eran carnívoros, mes a su alrededor se han encontrado huesos y ranos que habían sido machacados para extraer el tuétano y los sesos.

HOMO HABILIS

- En sus primeras manifestaciones se le conocen como homo habilis, él tenía una capacidad craneana de 680 cm³ y su altura alcanzaba el metro cincuenta y cinco centímetros.
- Era robusto, ágil, caminaba erguido y tenía desarrollada la capacidad prensil de sus manos.
- Sabía usar el fuego, pero no lo producía, y se protegía en cuevas.
- Vivía de recolectar semillas, raíces, frutos y ocasionalmente comía carne.
- Vivió de 2.000.000 de años.
- Caminaba sobre dos pies.
- No habla.

HOMO ERECTUS

La diferencia fundamental del Homo Erectus y los homínidos que lo antecediéron radica en el tamaño, sobre todo del cerebro.

Su cuerpo es la admisión de la evolución biológica de los homínidos; era más alta, más delgada, capaz de moverse rápidamente en dos pies, tenía el pulgar más separado de la mano y su capacidad craneana llegó a ser de 1250 cm³.

También fabricó herramientas como el hacha de mano de piedra y aprendió a conservar el fuego, aunque no podía generarlo.

Esta especie duró diez veces más tiempo de la que lleva sobre la tierra el ser humano moderno.

CARACTERÍSTICAS

- Va sobre 75 millones d' anys.
- Durant molt de temps es va pensar que era el primer homínid en caminar dret.
- Vivien en coves i eren caçadors.
- Fets ferramentes conegudes com balances perquè es tallaven per les dues cares.
- És el primer homínid que coneix el foc.

Homo erectus

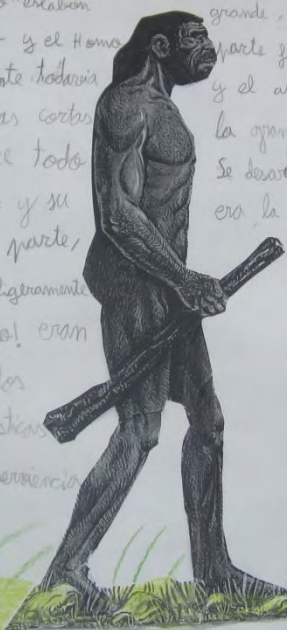

EL HOMBRE NEANDERTAL

El hombre de Neandertal fue considerado durante mucho tiempo el famoso "enlabón de unión" entre el Homo erectus y el Homo sapiens. Su aspecto era efectivamente todavía un tanto "simiesco" por sus piernas cortas y un poco arqueadas y sobre todo por su frente plana y saliente y su poderosa mandíbula. Por otra parte, el peso de su cerebro era ligeramente superior al del hombre moderno! eran Homo sapiens que habían en ciertos sentidos "recuperado" rasgos característicos simiescos, muy útiles para la supervivencia en condiciones adversas.

El cerebro del hombre de Neandertal era grande, pero estaba poco desarrollado en la parte frontal, la que sirve para la gestoría y el arte.

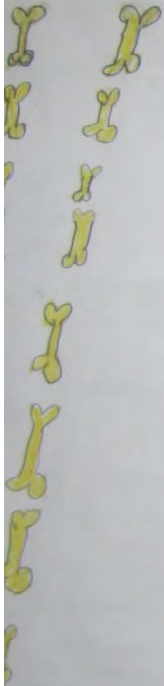
La gran mandíbula "de canchales" que poseían, se desarrolló porque fuente principal de alimento era la caza.

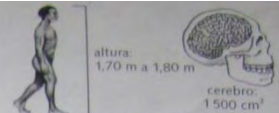
HOMO SAPIENS SAPIENS

Después de Neandertal vino el Homo Sapiens Sapiens, que es la especie a la cual pertenecemos a los seres humanos modernos. Los Homo Sapiens Sapiens se extendieron por la tierra más que ninguno de los primates anteriores. Un grupo prehistórico de esta especie fueron los hombres de Cro-Magnon, que vivieron la última glaciación y aun que su cerebro no era mayor que el del Hombre Neandertal, le dieron nuevos usos, hicieron y mejoraron muchos instrumentos y armas. El hombre actual no difiere básicamente ni en capacidad cerebral, ni en postura, ni en otros rasgos físicos, del modelo que la evolución había logrado en el hombre de Cro-Magnon. Para los biólogos, todos los seres humanos formamos parte de la misma especie (Homo sapiens sapiens) aun que hay distintas razas.

Origen y destino

Las líneas generales de distribución racial se marcaron en la prehistoria. Desde el punto de vista físico se pueden conocer por lo menos cuatro categorías raciales fundamentales: negroide, caucasoide, mongoloide, australoide. Lo que dio al hombre moderno su control sobre la Tierra no fue su físico, sino su capacidad de aprovechar y transmitir a sus descendientes la información cultural por medio de su inteligencia.

Desde hace 40 000 años*
Es el ser humano actual. Sus rasgos principales son los siguientes: cráneo con forma de globo, frente alta, cejas poco salientes, mentón bien marcado, cerebro grande e inteligencia desarrollada.

<p>Industria lítica Homo sapiens</p>	<p>núcleo preparado de sílex lámina de sílex punta de flecha raspador perforador</p>
<p>Homo sapiens sapiens</p>	<p>punta de flecha aguja de hueso</p>

Utiles especializados:
• Flecha: arma eficaz para cazar.
• Raspador: cortados de pieles.
• Perforador: agujerea pieles para cosido.

Utiles más especializados:
• Flechas fáciles de unir a un palo.
• Arpón: instrumento de pesca
• Aguja: cosido de piel
• Propulsor: mayor

7-EL FOC

El foc va ser un dels descobriments més importants de l'home antic. Abans li va permetre d'aparcar cobert quant les temperatures eren molt més baixes, li va servir per cuinar els animals, fer la carn i fer les puntes de les llances. Abans d'aprendre a encendre el foc, segurament el va conèixer de manera casual.

El gran pas va ser quan l'home va descobrir com fer el foc. Podia fer-lo de dues maneres:

- 1- frotant dos pals fins a obtenir una flama.
- 2- frotant dos pedres, una d'elles petita fins a obtenir cèspes que prenen foc en fulles o herba seca.

La resta de foc més antic que coneixem

8-NEOLÍTIC

El Neolític és la tercera etapa de la Prehistòria, també es coneix com l'edat de Pedra Palida. A barcos de l'any 10.000 a.C. fins el 3000.

Aproximadament moment en que apareix l'agricultura.

- Els homes es van començar a sedentaritzar i a dir més temps al mateix lloc, en pobles formats "dunes".
- Les cabanes eren circulars i rectangulars. Les parets eren de fang i palla i el sostre de palla i branques.
- Van domesticar animals com gossos, cabres, ovelles, cavalls i camells.

Així van iniciar com a sell, llet i transport.

- les ferramentes eren més petites, fetes amb ossos i pedres petites, amb puntes de trau de mà i ambes per pescar.

10. ELS ARTISTES

Les primeres obres d'art van ser realitzades fa 30.000 anys, durant l'última glació. Els homes del Paleolític pintaven a les parets i sostres de les coves. Representaven animals, quasi, segurament eren els animals que cacaven.

Les pintures més importants les van trobar a Altamira (Cantúria) i les Lascaux (França).

Aquestes pintures es poden destruir si hi ha moltes visites perquè l'aire que expulsem al respirar té anhídrid carbònic, un gas que en llars xicotetes afavoreix l'aparició de moles, per tal s'ha hagut de restringir les visites o ser reproduccions d'aquestes pintures.

Aparecen los primeros artistas. Pintan animales y escenas de caza en paredes y techos de las cuevas, obteniendo las pinturas de minerales que machacaban y mezclaban con grasa de animales. También hacen pequeñas esculturas, que representan mujeres embarazadas, llamadas Venus.

Venus

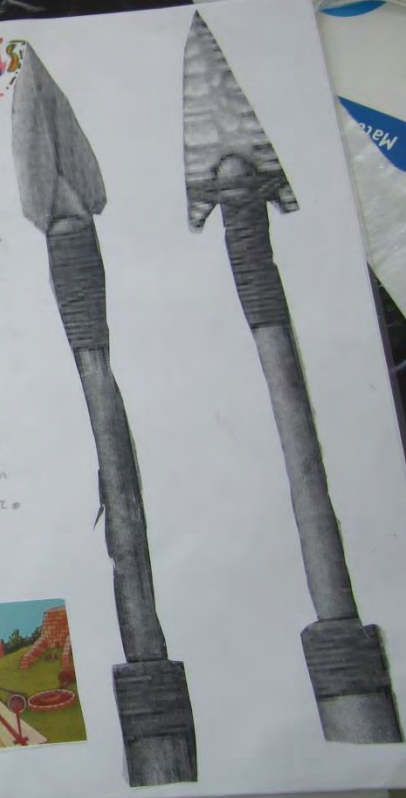

Altamira, Lilla i Quind

11. EDAT D'ELS METALLS

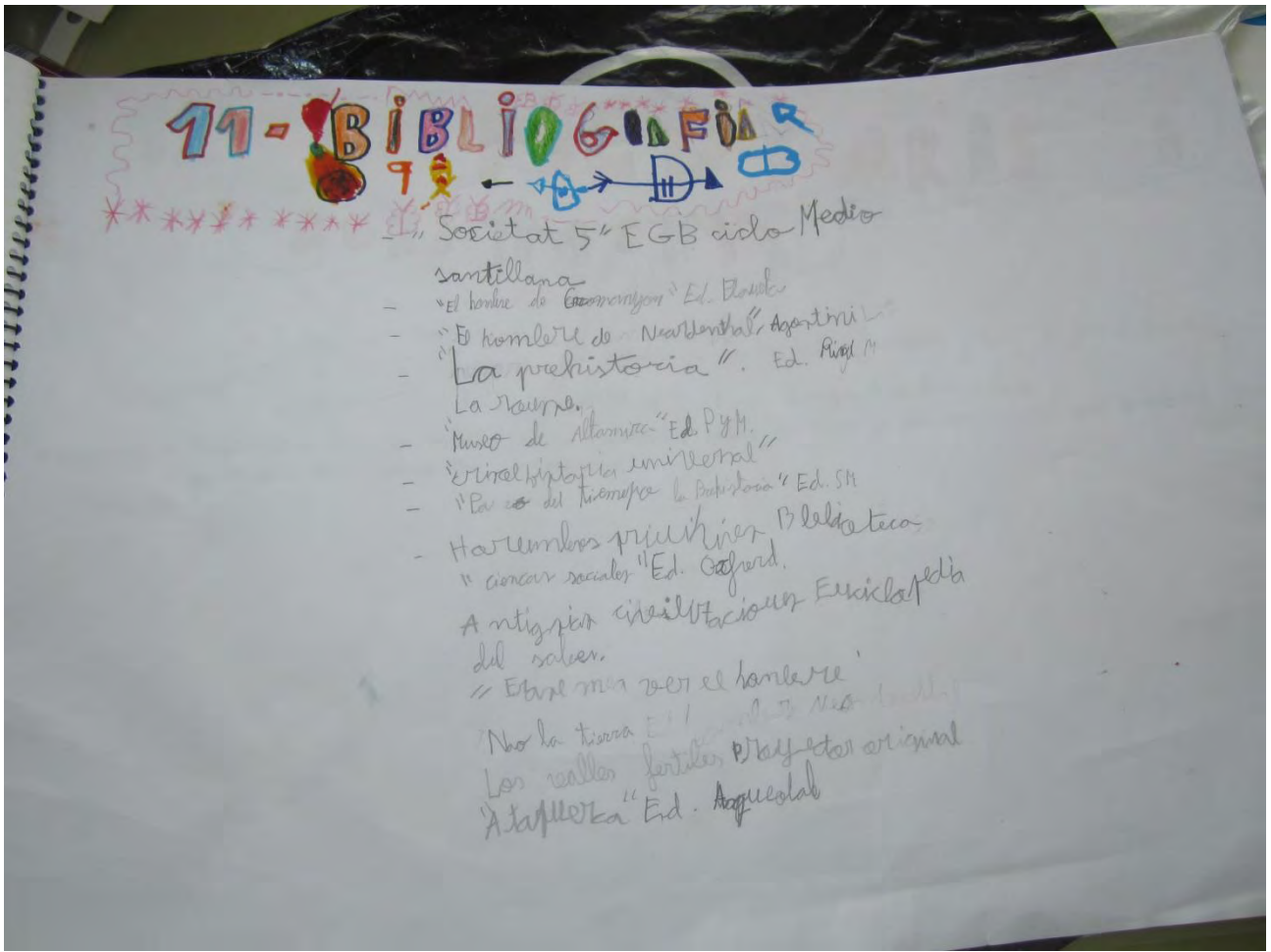
Aquesta última data de la prehistòria és sítila aproximadament entre l'any 6.000 a 4.000 A.C. Segons s'ha estudiat.

Per fabricar els seus instruments i armes, els homes necessitaven un material més fort i resistent que la pedra i els ossos. Aquest material és el metall, primer utilitzaren el coure i poc després el ferro.

El coure era fàcil de treballar a la superfície de la terra juntament amb altres minerals. Es pensa que en algun moment deguen haver-se casat, com el coure i el ferro, el resultat era un material més dur.

ANNEX VII: Gravació de l'exposició oral

Voz 001.m4a

Voz 002.m4a

Voz 003.m4a

Voz 004.m4a

Voz 005.m4a

Voz 006.m4a

ENTREVISTA ESCRITA A ROCIO (TUTORA DE 1er B).

Hola Rocío, en primer lloc m'agradaria donar-te les gràcies per la teua participació que serà de gran ajuda per a la investigació que s'està portant a terme. I ja seguidament passaré a les preguntes que has de contestar:

1. Quants alumnes amb algun tipus de dificultat d'aprenentatge o grau de diversitat tens a l'aula?

A l'aula hi assisteixen 2 alumnes a PT,
5 a AYL, una alumna novinguda que
assisteix a una compensatòria junt a un company
que ho fa per risc social. A més una alumna te-

2. Quina o quines metodologies utilitzes per a respondre a les necessitats acadèmiques d'aquest tipus d'alumnes i facilitar la seua integració en l'aula i en el contingut que s'ensenya? Per què aquestes i no altres?

- Treball en parelles i grup.
- Projectes de treball
- Grups interactius, desdoblats, reforços...

3. Des de la teua experiència quins ^{beneficis} penses que ofereix l'aplicació les metodologies actives en els nens que presenten algun tipus de dificultat?

- Que participen en les activitats sense el mateix grau d'exigència, s'impliquen al grup donat que hi ha tasques diferents per fer dins de la mateixa activitat.

- Porten el mateix material de treball donat que dins de cada activitat hi ha una gradació de dificultat i s'acoplen a la que poden fer.

- Respon als seus interessos
- Aprenen a col·laborar per a treballar i per a aprendre.
- Es treballen aspectes més oblidats a l'escola tradicional com l'expressió oral, la reformulació d'idees amb les pròpies paraules...

4. En el C.E.I.P Cervantes Duade només s'utilitzen aquest tipus de metodologies al primer cicle. Penses que s'haurien d'utilitzar en tots els altres cicles? Per què?

Evidentment, donat que al primer cicle s'inicien en aspectes com la base d'informació, la plasmar d'idees, el treball amb textos de síntesi i tipus per a la mateixa finalitat, les exposicions... i després continuar-se perquè es veuria afavorit per l'auto

5. Quina penses que és l'àrea ideal per a treballar amb projectes de treball?

Per a l'edat dels nostres naturals i socials solen ser les escoltes i matemàtiques escolides, però els projectes necessiten de les dues àrees per desenvolupar-se.

6. Marca les habilitats que sincerament penses que es desenvolupen en tots els nens utilitzant la metodologia per projectes de treball:

- Integració
- Autonomia
- Millora d'autoestima
- Cooperació
- Motivació
- El contingut, procediments i actituds inscrits en el currículum de primària - tenint en compte que no només el del 1er cicle.
- Aprenentatge significatiu
- Participació

Altres:

- gestió d'emocions i conflictes
- empatia

7. Si tens algun altre comentari que fer pots deixar-lo a continuació:

- * El canvi de rols mestre/alumne
- * L'adaptació entre ells quan canvien de companys per treballar informació...
- * Els projectes són una porta oberta a col·laboracions externes (visites d'experts...) o eixides si cal.

MOLTES GRÀCIES!

4- Clauvençia dels xiquets.

Apreuen estratègies no noves continguts.
(els continguts solen solidar-se amb un treball més tradicional)

ENTREVISTA ESCRITA A FINA MARI (TUTORA DE 1er A)

Hola Fina Mari, en primer lloc m'agradaria donar-te les gràcies per la teua participació que serà de gran ajuda per a la investigació que s'està portant a terme. I ja seguidament passaré a les preguntes que has de contestar:

1. Quants alumnes amb algun tipus de dificultat d'aprenentatge o grau de diversitat tens a l'aula?

Dificultats d'aprenentatge: 3 de lectoescriptura,
2 de logopèdia i 1 d'altres capacitats i
2 de l'àrea de matemàtiques.

2. Quina o quines metodologies utilitzes per a respondre a les necessitats acadèmiques d'aquest tipus d'alumnes i facilitar la seua integració en l'aula i en el contingut que s'ensenya? Per què aquestes i no altres?

- El treball per projectes fa que cadascú pugui seguir el seu aprenentatge sense destacar de la resta de la classe. A més a més se li dona suport dins la classe

- Grups interactius - Reforços

3. Des de la teua experiència quins beneficis penses que ofereix l'aplicació les metodologies actives en els nens que presenten algun tipus de dificultat?

- Fan el mateix tipus d'activitat amb menys grau d'exigència
- S'impliquen altres alumnes per ajudar a aquells nens.
- No porten un treball diferenciat de la resta dels companys
- Responen a la seua curiositat i inquietud
- S'apren amb els altres
- Es treballa l'expressió oral.

4. En el C.E.I.P. Cervantes Dualde només s'utilitzen aquest tipus de metodologies al primer cicle. Penses que s'haurien d'utilitzar en tots els altres cicles? Per què?

Si perquè els procediments que s'enceten al 1r cicle donarien el seu fruit en els següents. Ells poden treballar de manera més autònoma, menys dirigida i aprofundint i assumint responsabilitats. Es potenciarà una escola democràtica.

5. Quina penses que és l'àrea ideal per a treballar amb projectes de treball?

Tant naturals com socials com a eix del treball, però ramificat en la resta de les àrees. El domini dels llenguatges ens permet accedir a l'informació.

6. Marca les habilitats que sincerament penses que es desenvolupen en tots els nens utilitzant la metodologia per projectes de treball:

- Integració
- Autonomia
- Millora d'autoestima
- Cooperació
- Motivació
- El contingut, procediments i actituds, inscrits en el currículum de primària. No és el contingut el que determina la investigació.
- Aprenentatge significatiu
- Participació

Altres:

- + Assumir responsabilitats
- democràcia en l'aula
- gestió d'emocions
- empatia

7. Si tens algun altre comentari que fer pots deixar-lo a continuació:

- Mestres i alumnes treballen conjuntament.
- canvis en l'organització del grup-classe.
- El coneixement no el té el mestre.
- Busquem col·laboracions externes.

MOLTES GRÀCIES!

ENTREVISTA ESCRITA A MATI (TUTORA DE 2ⁿ A)

Hola Mati, en primer lloc m'agradaria donar-te les gràcies per la teua participació que serà de gran ajuda per a la investigació que s'està portant a terme. I ja seguidament passaré a les preguntes que has de contestar:

1. Quants alumnes amb algun tipus de dificultat d'aprenentatge o grau de diversitat tens a l'aula?

Sis alumnes.

2. Quina o quines metodologies utilitzes per a respondre a les necessitats acadèmiques d'aquest tipus d'alumnes i facilitar la seua integració en l'aula i en el contingut que s'ensenyava? Per què aquestes i no altres?

Sobretot projectes de treball perquè és la manera d'adaptar el treball a cada alumne, tots participen segons les seues possibilitats. A més és una manera de treballar en la que els alumnes estan molt motivats i l'aprenentatge és significatiu.

3. Des de la teua experiència quins beneficis penses que ofereix l'aplicació les metodologies actives en els nens que presenten algun tipus de dificultat?

Tot el que hem comentat abans:

- motivació
- significat
- participació
- integració
- adaptació al nivell d'aprenentatge ...

4. En el C.E.I.P Cervantes Dualde només s'utilitzen aquest tipus de metodologies al primer cicle. Penses que s'haurien d'utilitzar en tots els altres cicles? Per què?

Si, perquè les diferències dels xiquets no es superen passat el primer cicle, per tal pense que aquesta és la millor manera de treballar amb els alumnes.

5. Quina penses que és l'àrea ideal per a treballar amb projectes de treball?

Sempre partim de temes que pertanyen al currículum de coneixement del medi, però quan desenvolupem el treball hem d'utilitzar necessàriament les àrees instrumentals, també solen donar-se coneixements de matemàtiques i fins i tot de plàstica.

6. Marca les habilitats que sincerament penses que es desenvolupen en tots els nens utilitzant la metodologia per projectes de treball:

- Integració
- Autonomia
- Millora d'autoestima
- Cooperació
- Motivació
- El contingut, procediments i actituds inscrits en el currículum de primària
- Aprenentatge significatiu
- Participació

Altres:

7. Si tens algun altre comentari que fer pots deixar-lo a continuació:

Com a mestra m'agradaria que tota la primària es treballara d'aquesta manera.

MOLTES GRÀCIES!

ANNEX XIX: Fotografies del procés

Alguns alumnes fent l'avaluació inicial

Cova prehistòrica a l'entrada de classe amb pintures rupestres pròpies de cada alumne

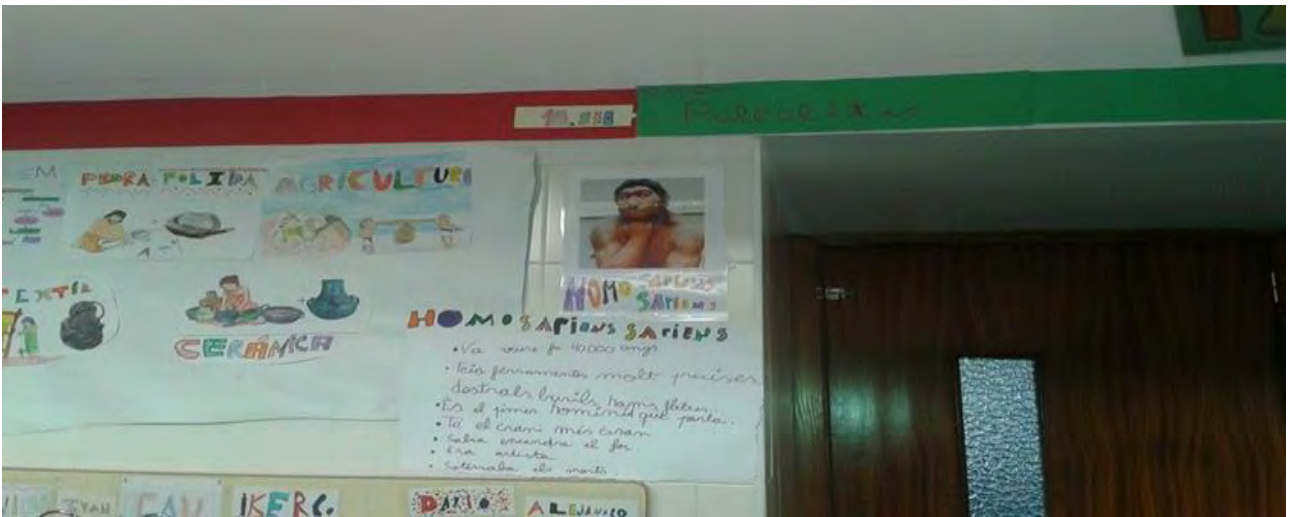

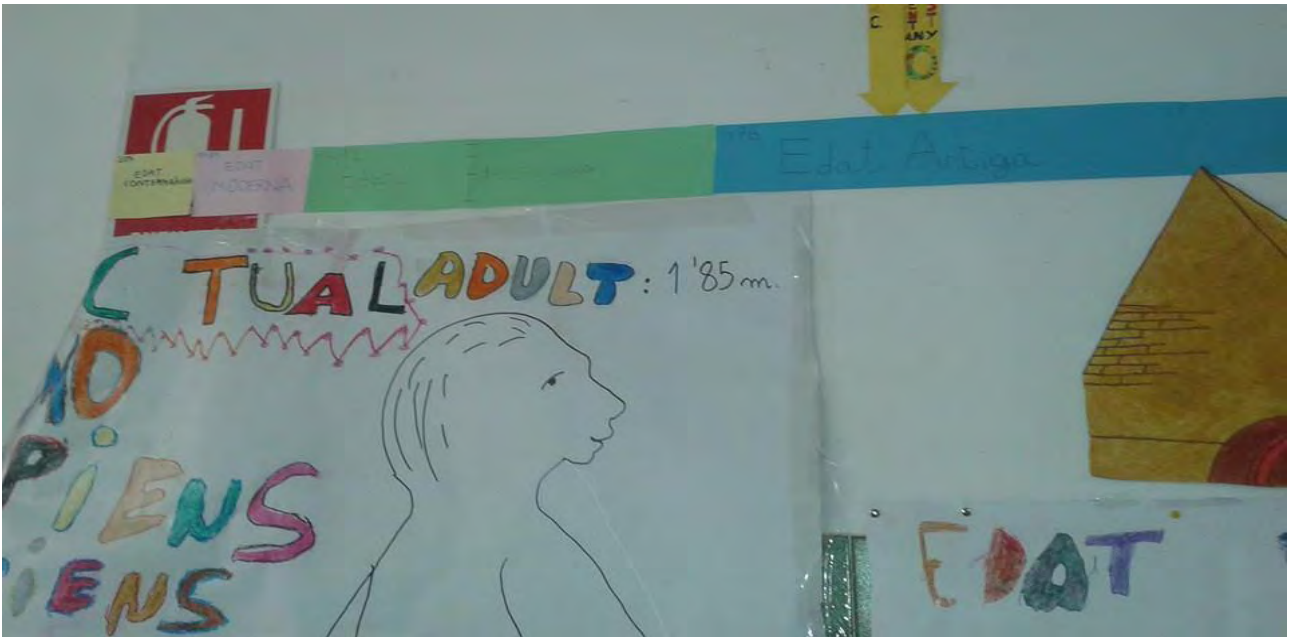

Treballant cooperativament

Entrevista a l'experta en Atapuerca i xerrada d'aquesta

Assaig i exposició final del projecte

